



PROJECTE ESCOLAR SOBRE DIVERSITAT AFECTIVOSEXUAL I DE GÈNERE

Curs 2016-17



Índex

Justificació	3
Objectius	4
Continguts	5
Destinatari	6
Recursos i propostes d'activitats	7
Propostes d'accions de centre	13

Justificació

El món canvia a passes de gegant, i malgrat sembli que de cada vegada la llibertat individual està millor acceptada per la societat, allò que és cert és que encara hi queda molta feina per fer. Prova d'això és la necessitat d'implantar lleis específiques per garantir els drets de les persones LGTBI (lesbianes, gais, transsexuals, bisexuals i intersexuals) i per a eradicar la LGTBIfòbia, aprovades pel Parlament de les Illes Balears el passat mes de maig de 2016 i les quals regulen la intervenció en el sector educatiu a partir del següent article:

«Capítol II
Sectors d'intervenció
Article 12
Educació

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per coeducació l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.
2. D'acord amb aquest principi de coeducació, s'ha de vetllar perquè la diversitat sexual i afectiva, la identitat de gènere i els diversos models de família siguin respectats en els diferents àmbits educatius. Els centres, d'acord amb aquesta llei i respectant la seva autonomia, hauran d'incloure el principi de la coeducació en el seu projecte educatiu.
3. El principi de coeducació s'ha d'incorporar als plans d'acció tutorial i als plans i reglaments de convivència dels centres educatius, d'acord amb l'autonomia i el projecte educatiu de cada centre.
4. Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius, en qualsevol format, i el llenguatge que s'hi empli han de tenir en compte la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i han d'evitar qualsevol mena de discriminació per aquest motiu.
5. El respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i als principis d'aquesta llei ha de ser efectiu en tot el sistema educatiu, en els centres i les entitats de formació, en l'educació d'adults, en la formació de mares i pares, en les activitats esportives escolars i en les activitats de lleure infantil i juvenil.
6. S'ha de vetllar per la conscienciació i la prevenció de la violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i oferir mecanismes als centres perquè detectin situacions de discriminació o exclusió de qualsevol persona per les dites raons. En aquest sentit, s'ha de promoure el desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ser objecte les persones LGTBI a l'àmbit escolar.
7. El Govern de les Illes Balears, per mitjà de la conselleria competent en matèria d'educació, ha de garantir el desplegament del que estableix aquest article i ha de vetllar perquè les escoles, els instituts i els altres centres educatius constitueixin un entorn amable i respectuós amb la diversitat sexual i afectiva i amb les identitats de gènere en el qual l'alumnat, el personal docent i el personal d'administració i serveis puguin viure d'una manera natural llur orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i es contribueixi així a la creació i visibilització dels models positius per a la comunitat educativa.»

L'etapa escolar pot ser especialment dura per a aquelles persones que es puguin sentir diferents i és la nostra responsabilitat com a docents que els i les alumnes, no només es duguin un bon record del seu pas per l'escola, sinó també de proporcionar-los les eines per a encarar un món difícil i per a poder desenvolupar la seva personalitat i idiosincràsia lliurement i sense por a ésser rebutjats o rebutjades.

El projecte *Aula Diversa*, doncs, neix de la necessitat de formar persones tolerants i sensibles davant diferents formes d'existir i d'estimar i per tal de protegir i orientar els i les alumnes que puguin ser susceptibles de patir qualsevol tipus d'assetjament o discriminació.

D'aquesta manera, des del centre, i a partir d'aquest i altres projectes, aportam el nostre granet d'arena per a garantir un futur on el món sigui una mica més just.

Objectius

- *Conscienciar i sensibilitzar* a tota la comunitat educativa sobre la realitat del col·lectiu LGTBI i *visibilitzar-lo*.
- Prevenir *l'assetjament* i la *discriminació* dins i fora de l'àmbit escolar.
- Acabar amb els rols i *estereotips* de gènere imposats per la societat.
- Treballar *l'autoestima* dels i les alumnes i ajudar-los a acceptar la seva identitat sexual i de gènere dins un ambient de tolerància i respecte.
- Normalitzar situacions on el model de família no és el *tradicional*.
- Desenvolupar la *sensibilitat*, *l'empatia* i la capacitat d'identificar i rebutjar situacions *d'injustícia*.
- Divulgar i promoure el *sexe segur* per tal de prevenir infeccions de transmissió sexual (ITS)

Continguts

- Rols de gènere i estereotips / Coeducació
- Identitat de gènere / Transgènere i transsexualitat / Intersexualitat
- Homosexualitat i bisexualitat
- Diversitat familiar
- LGTBIfòbia i discriminació
- Prevenció ITS (infeccions de transmissió sexual) / Desmitificació de la SIDA i VIH
- Valors i actituds (empatia, respecte, tolerància...)
- Capacitat crítica per a rebutjar actituds LGTBIfòbiques

Destinataris

El projecte *Aula Diversa* està adreçat a tots els i les alumnes del centre Aula Balear, de qualsevol cicle i etapa, així com a les seves famílies, personal docent i no docent, i altres escoles, institucions i organismes que en vulguin formar part.

El projecte compta amb la col·laboració de Ben Amics, associació LGTBI de les Illes Balears.



Recursos i propostes d'activitats d'aula

EDUCACIÓ INFANTIL (3, 4 i 5 anys)

CONTES

Monstre Rosa, Olga de Dios

<http://olgadedios.es/obra/monstruo-rosa/>

La princesa rebel, Anna Kemp i Sara Ogilvie

<http://www.blume.net/catalogo/1054-la-princesa-rebelde-9788498017045.html>

Pink, el pingüino que se volvió rosa, Lyanne Rickards

<http://www.clubpequeslectores.com/2015/02/libro-infantil-pink-el-pinguino-que-se-volvio-rosa.html>

La perruca de Luca, VVAA

<https://migamagazine.com/2013/06/21/la-peluca-de-luca-un-cuento-para-valientes/>

Amb en Tango som tres, Justin Richardson i Peter Parnell

http://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/1752_EDI/EDI_1752_M07/web/html/WebContent/u2/media/amb_en_tango_som_tres_justin_richardson_i_peter_parnell_.pdf

ACTIVITATS

- Joc simbòlic “guiat”. Fer que nins i nines juguin per igual a cuinetes, amb cotxes, etc.

- Experimentació i descobriment dels colors sense prejudicis

- Activitats de les fitxes proposades per la Conselleria d'Educació per a prevenir la violència de gènere: <http://www.caib.es/govern/rest/arxiu/1955251>

- Activitats del quadernet “Som com som: 12 inclusions, 12 transformacions”
http://www3.pv.ccoo.es/comunes/recursos/15732/2251707-som_com_som.pdf

- Taller de diversitat afectivosexual i identitats de gènere, a càrrec de l'associació Ben Amics.

<http://benamics.com/talleres-de-diversidad-afectivo-sexual-e-identidades-de-genero/>

CONTES

Rínxols d'ós, Stéphane Servant

<http://www.editorialjuventud.es/4085.html>

Nicolás tiene dos papás

<http://www.terapiainfantil.net/libro-nicolas-tiene-2-papas/>

La princesa Li, Elena Rendeiro i Luis Amavisca

<http://nubeocho.com/index.php/es/catalogo/58-princesa>

VÍDEOS

- Lalo, el príncipe rosa

<https://www.youtube.com/watch?v=Gr56pfgFTpQ>

- Super Lola

<https://www.youtube.com/watch?v=g4tGUBpgUpk>

- La Peluca de Luca

<https://www.youtube.com/watch?v=E4fEzd50QAc>

- Vídeos de la campanya “Familiarízate”

<https://www.youtube.com/watch?v=nl8T7NiYKaU&index=5&list=PL1A8170E6484D67A3>

ACTIVITATS

- Escriure una carta als Reis Mags imaginant que són del sexe oposat. Debat: per què hi ha joguines de nins i de nines? Un nin no pot jugar amb pepes? Una nina no pot jugar amb pilotes?

- Anàlisi d'anuncis publicitaris: els homes menen cotxes esportius, les dones cuinen i fan net a casa... És just? És real? Debat sobre el repartiment de feines a casa.

- Creació i representació de spots publicitaris amb visió crítica de gènere.

- Activitats de les fitxes proposades per la Conselleria d'Educació per a prevenir la violència de gènere: <http://www.caib.es/govern/rest/arxiu/1955255>

- Activitats del quadernet “Som com som: 12 inclusions, 12 transformacions”

http://www3.pv.ccoo.es/comunes/recursos/15732/2251707-som_com_som.pdf

- Taller de diversitat afectivosexual i identitats de gènere, a càrrec de l'associació Ben Amics.

<http://benamics.com/talleres-de-diversidad-afectivo-sexual-e-identidades-de-genero/>

2n CICLE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA (4t, 5è i 6è)

LECTURES

- *George*, Alex Gino.

Quan la gent mira en George pensen que veuen un nen. Però ella sap que no és un nen. Ella sap que és una nena. George pensa que haurà de mantenir això en secret per sempre. Un dia la seva mestra anuncia que la seva obra de teatre serà "La teranyina de la Carlota". George realment, realment, realment vol ser Carlota a l'obra. Però la mestra diu que ella ni tan sols li pot fer una prova pel paper... perquè ella és un nen.

- *Cuentos para la diversidad*, VVAA (editat per COGAM)

<http://www.cogam.es/secciones/educacion/documentos-sin-orden/i/1413/154/cuentos-para-la-diversidad>

VÍDEOS I PEL·LÍCULES

- *Stand Up - Don't stand for homophobic bullying* (V.O.S.E.)

<https://www.youtube.com/watch?v=DWd5TrFahVQ>

(aturar al min. 2.25 i demanar als i les alumnes com actuarien)

- *Vestido Nuevo* (curtmetratge d'Enric Arquimbau)

<https://www.youtube.com/watch?v=JMakydi0p7o>

- Capítol 1x49 de la sèrie de dibuixos "*Steven Universe*" (*Jail Break / La fuga*)

Atrapat a la presó de Peridot, Steven intenta rescatar les Gemes, incloses dues misterioses gemes: Rubí i Safir.

<http://www.pordede.com/serie/steven-universe> < (!) Alerta amb les finestres de publicitat que es puguin obrir

- *Billy Elliot* (2000).

Billy és un nin d'11 anys orfe de mare. El seu pare l'apunta a boxa però ell s'apunta d'amagat a ballet.

ACTIVITATS

- "Familias de colores", activitats a partir d'un conte sobre diversitat familiar

<http://felgtb.com/educacion/FamiliasColores/#/1/>

- Creació de cartells o spots contra l'assetjament.

- Role-playings amb situacions d'assetjament i debat sobre maneres d'intervenir i d'evitar-les. (Aquesta activitat es pot fer a partir del visionat del vídeo "*Stand Up*")

- Comprensions lectores (contes, històries, notícies...) on hi apareguin personatges LGTBI o models de família no tradicionals.

- Reescriure contes tradicionals amb una visió crítica de gènere.

- Activitats de les fitxes proposades per la Conselleria d'Educació per a prevenir la violència de gènere: <http://www.caib.es/govern/rest/arxiu/1955255>

- Taller de diversitat afectivosexual i identitats de gènere, a càrrec de l'associació Ben Amics. <http://benamics.com/talleres-de-diversidad-afectivo-sexual-e-identidades-de-genero/>

LECTURES

- *La crida del mar*, Jaume Cela.

Una mare descobreix que el seu fill és homosexual. Mare i fill dialoguen, es barallen, discuteixen, i més enllà de les seves diferències, es continuen estimant.

- *Relatos para trabajar la diversidad*, Fundación Triángulo (inclou propostes didàctiques)

<http://www.aeps.es/?archivo=Relatos-para-trabajar-diversidad.pdf>

- Guies sobre diversitat afectivosexual per a adolescents:

Guille, un chico de mi insti

<https://www.ceapa.es/sites/default/files/uploads/ficheros/publicacion/guiasobrediversidadafectivo-sexualparaadolescentes.pdf>

Carol, una chica de mi insti

<http://salutsexual.sidastudi.org/resources/inmagic-img/DD11548.pdf>

Guia didàctica: <http://www.felgtb.org/rs/391/d112d6ad-54ec-438b-9358-4483f9e98868/987/fd/1/filename/el-amor-y-el-sexo-no-son-de-un-solo-color.pdf>

VÍDEOS I PEL·LÍCULES

- *Tomboy* (2011)

Pel·lícula francesa protagonitzada per Laura, una nina transgènere de 10 anys. Quan es muden a un barri nou, és confosa per un nin. Laura es converteix en Michael, i aprofita l'estiu per adoptar una nova identitat. Fins quan podrà guardar el seu secret?

- *Derecho a ser quien soy* (campanya per la identitat de gènere de la Fundación Daniela)

<https://www.youtube.com/watch?v=lrVCqnSVqH4>

- Famosos parlen de la seva orientació sexual

<https://www.youtube.com/watch?v=3wAxxq5OBT0> (Paco León)

https://www.youtube.com/watch?v=ns_QwTHFx8 (Dulceida)

ACTIVITATS

- Referents LGBTI:

Estudi de les biografies de personatges com *Federico García Lorca*, *Oscar Wilde*, *Alan Turing*, *Freddy Mercury*, *Virginia Woolf*,... i també de personatges actuals que els alumnes puguin idolatrar: el raper *Frank Ocean*, el cantant *Sam Smith*, l'actor *Neil Patrick Harris*, l'actriu *Ellen Page*, la blogger *Aida Domenech* (Dulceida)...

- Estereotips de la TV: personatges LGBTI massa estereotipats. DEBAT: normalitza o ridiculitza?

- Dinàmiques de sensibilització i aclariment de conceptes:

http://www.educadiversa.org/index.php?option=com_content&view=article&id=89&Itemid=103

- Qüestionari sobre heterosexualitat (El món al revés):

<https://diversidadycoeducacion.com/2013/05/08/dinamica-un-mundo-al-reves/>

- Xerrada-taller a càrrec de l'associació Ben Amics.

<http://benamics.com/talleres-de-diversidad-afectivo-sexual-e-identidades-de-genero/>

LECTURES

- *Els avantatges de ser un marginat*, Stephen Chbosky
- *Relatos para trabajar la diversidad*, Fundación Triángulo (inclou propostes didàctiques)
<http://www.aeps.es/?archivo=Relatos-para-trabajar-diversidad.pdf>

VÍDEOS I PEL·LÍCULES

El món al revés: Heterofòbia. (Curtmetratge V.O.S.E.)

<https://www.youtube.com/watch?v=GKt7YqJ7Egw>

(!) el final pot ser una mica dur, segons la maduresa i sensibilitat del grup

¡Yo también! - Stop serofobia: https://www.youtube.com/watch?v=Er7LmHb3_zs

Pride (2014)

L'estiu de 1984, el Sindicat de Miners convoca una vaga contra la primera ministra Margaret Thatcher. Durant la manifestació de l'Orgull Gai a Londres, un grup de lesbianes i gais es dedica a recaptar fons per ajudar a les famílies dels treballadors en vaga, però el sindicat no accepta els doblers. El grup decideix posar-se en contacte directe amb els miners i comença així una curiosa història entre dos col·lectius molt diferents.

XXY (2007)

Alex és una adolescent intersexual de 15 anys, la qual ha crescut vivint com una dona. Al poc temps de néixer, els seus pares fugen amb ella a una petita vila davant la mar per evitar el seu rebuig per la societat i per a que pogués créixer allunyada dels prejudicis.

ACTIVITATS

- Anàlisi de cançons amb temàtica LGTBI.
 - “Same Love”, Mackelmore - <https://www.youtube.com/watch?v=mINGKrtG3iw> (Homosexualitat)
 - “Girls Like Girls”, de Hayley Kiyoko - <https://www.youtube.com/watch?v=npkdEEEqmdA> (Lesbianisme)
 - “Un home com cal”, Whiskyn's - <http://www.viasona.cat/grup/whiskyn-s/lila/un-home-com-cal> (Homosexualitat dins l'armari)
 - “Lo Intento”, Conchita - <https://www.youtube.com/watch?v=hAvnSCZnk9M> (Transgènere)
 - “Comiéndote a besos”, Rozalén - <https://www.youtube.com/watch?v=-O6WGdkOFOU> (VIH)
- Taller de creació literària i/o de curtmetratges amb temàtica LGTBI o sobre l'assetjament.
- Comprensions lectores o comentaris de text utilitzant notícies de premsa amb temàtica LGTBI.
- Dinàmiques de sensibilització i aclariment de conceptes:
http://www.educadiversa.org/index.php?option=com_content&view=article&id=89&Itemid=103
www.scout.es/downloads2/Taller_diversidad_afectivo_sexual.pdf
- Xerrada-taller de diversitat afectivosexual i identitats de gènere, a càrrec de l'associació Ben Amics.
<http://benamics.com/talleres-de-diversidad-afectivo-sexual-e-identidades-de-genero/>
- Xerrada-taller de sexualitat saludable, a càrrec de l'associació ALAS.
<http://www.alas-baleares.com/tallers/>

MÉS RECURSOS EN LÍNIA PER A TOTES LES EDATS

Diferentes formas de amar, guia realitzada per la federació regional d'ensenyament de CCOO i la comissió d'educació de COGAM l'any 2007 (Inclou recomanacions pràctiques per docents!):

<http://www.felgtb.org/rs/2628/d112d6ad-54ec-438b-9358-4483f9e98868/869/fd/1/filename/diferentes-formas-de-amar-07.pdf>

Abrazar la diversidad, material del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat:

http://www.inmujer.gob.es/actualidad/NovedadesNuevas/docs/2015/Abrazar_la_diversidad.pdf

Els quaderns de l'Inclou. Material i recursos didàctics:

<https://inclou.wordpress.com/els-quaderns-de-linclou>

Recull de recursos en línia per a educar en la diversitat afectivo-sexual. (Inclou fitxes de cada recurs, amb les característiques i continguts de cada un)

<https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiX0qy4yqzOAhWCVxQKHcfXDZ0QFggdMAA&url=http%3A%2F%2Famieedu.org%2Fopenc%2Findex.php%2F2cimie%2Fgo%2Fpaper%2FdownloadSuppFile%2F247%2F16&usq=AFQjCNFWQvbPJUSGNn92cgXXCmYQSU4ILA&sig2=PFruFrmu5c6XN3anlTO3Q>

Recull de pel·lícules sobre diversitat sexual i de gènere amb propostes de preguntes per a la reflexió:

<http://scout.es/cine-forums-igualdad-de-genero-y-diversidad-sexual/>

Propostes d'accions de centre

- Redactar i fer signar un protocol d'actuació a favor de la diversitat semblant a aquest:
<http://www.cogam.org/rs/4633/d112d6ad-54ec-438b-9358-4483f9e98868/dc3/fd/1/filename/diptico-transformarse-para-transformar-2010-2.pdf>
- Penjada de cartells per prevenir la LGTBIfòbia als passadissos.
- Celebrar el 17 de maig, dia internacional contra l'Homofòbia, la Bifòbia i la Transfòbia, amb alguna activitat dins les aules o amb algun acte simbòlic.
- Formació del professorat i de les famílies.
- Banys mixtes. Malgrat no estiguin senyalitzats, alumnes i docents continuam distingint els banys de nins dels de nines.